

**Konwencja Sztokholmska
w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych
Zmiany w 2010 roku – nowe substancje**

Materiały informacyjne

Warszawa 2010

MATERIAŁY INFORMACYJNE

Autor:

mgr inż. Aleksandra Bartnik

Spis treści

1. Zmiany w Konwencji Sztokholmskiej.....	str. 4
2. Zmiany w rozporządzeniu (WE) Nr 850/2004 – nowe substancje	str. 5
2.1. Zmiany w załączniku I.....	str. 6
2.2. Zmiany w załączniku III.....	str. 6
2.3. Zmiany w załączniku IV.....	str. 6
2.4. Zmiany w załączniku V.....	str. 7
3. Wprowadzone zmiany a aktualnie obowiązujące w Polsce prawo.....	str. 8
4. Stan prac nad substancjami kandydackimi do włączenia do Konwencji Sztokholmskiej.....	str. 9

MATERIAŁY INFORMACYJNE

1. Zmiany w Konwencji Sztokholmskiej

Z dniem 26 sierpnia 2010 roku weszły w życie zmiany do Konwencji Sztokholmskiej w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych (Dz. U. 2008 Nr 138, poz. 864) przyjęte na 4 Konferencji Stron Konwencji, która odbyła się w maju 2009 roku (tabela 1).

Tabela 1. Substancje włączone do Konwencji Sztokholmskiej w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych z dniem 26 sierpnia 2010 roku

Lp.	Substancja	Załącznik do Konwencji	Główne zastosowania
1	α heksachlorocykloheksan (α HCH)	A	produkt uboczny przy produkcji lindanu, pestycyd
2	β heksachlorocykloheksan (β HCH)	A	produkt uboczny przy produkcji lindanu, pestycyd
3	γ heksachlorocykloheksan (γ HCH - lindan)	A z wyłączeniami	insektycyd, stosowany w drugim etapie leczenia świerzbu i wszy głowowych
4	Chlordekon	A	pestycyd
5	Heksabromobifenyl	A	antypiren* w: – wyrobach z tworzyw sztucznych stosowanych w budownictwie, – powłokach kabli i lakierach stosowanych w przemyśle elektronicznym, – piankach poliuretanowych wykorzystywanych w produkcji mebli i tapicerki samochodowej.
6	Eter heksabromodifenylu Eter heptabromodifenylu	A	antypireny, składniki handlowego eteru oktobromodifenylowego, stosowanego m. in. w: – tekstyliach syntetycznych, – opakowaniach (pojemniki, kanistry, beczki i in.) – w sprzęcie biurowym, – meblach.
7	Pentachlorobenzen (PeCB)	A i C	pestycyd, półprodukt w procesie produkcji pentachloronitrobenzenu (kwintocenu), emitowany do środowiska jako produkt uboczny procesów niepełnego spalania
8	Kwas perfluorooktanosulfonowy (PFOS), i jego sole oraz fluorek sulfonylu perfluorooktanu (PFOSF)	B z wyłączeniami	szerokie zastosowanie w : – piankach gaśniczych, – przemyśle tekstylnym i tapicerskim,

			– przemysłe papierniczym i opakowaniowym, – fotolitografii, przemysłe fotograficznym, – opakowaniach, – farbach i lakierach, – w wyrobach gumowych i z tworzyw sztucznych.
9	Eter tetrabromodifenyłu (C-tetra BDE) Eter pentabromodifenyłu (C-penta BDE)	A	antypireny, składniki handlowego eteru <i>pentabromodifenyłowego</i> , stosowanego m. in. w: – sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, – tekstyliach, – piankach poliuretanowych.

* Substancja obniżająca palność

W związku z przyjętymi zmianami zaczął obowiązywać nowy tekst Konwencji Sztokholmskiej, dostępny na stronie Konwencji <http://chm.pops.int/>.

2. Zmiany w rozporządzeniu (WE) Nr 850/2004 – nowe substancje

Na obszarze Unii Europejskiej zmiany w Konwencji zostały wprowadzone poprzez przyjęcie rozporządzeń zmieniających załączniki do *rozporządzenia* Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 850/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie *trwałych zanieczyszczeń organicznych, zmieniającego dyrektywę 79/117/EWG* (Dz. Urz. WE L 158 z 30.04.2004, str. 7-49, z późn. zm.):

- *Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 757/2010 z dnia 24 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 850/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące trwałych zanieczyszczeń organicznych w odniesieniu do załączników I i III* (Dz. U. L 223 z 25.8.2010, str. 29—36),
- *Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 756/2010 z dnia 24 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 850/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące trwałych zanieczyszczeń organicznych w odniesieniu do załączników IV i V* (Dz. U. L 223 z 25.8.2010, str. 20—28).

2.1. Zmiany w załączniku I

Załącznik I *Wykaz substancji objętych zakazami. Część A. Substancje wymienione w Konwencji i w Protokole* otrzymał nową nazwę – **ZAŁĄCZNIK I Część A – substancje wymienione w Konwencji i w Protokole oraz substancje wymienione tylko w Konwencji**. Do załącznika wprowadzono nowe substancje (tabela 2).

Tabela 2. Substancje włączone do załącznika I rozporządzenia (WE) Nr 850/2004 rozporządzeniem (UE) Nr 757/2010

Substancja	Szczególne wyłączenie dla stosowania jako produkt pośredni lub inna specyfikacja
Eter tetrabromodifenyłu Eter pentabromodifenyłu Eter heksabromodifenyłu Eter heptabromodifenyłu Kwasu perfluorooktanosulfonowego (PFOS) i jego pochodnych (PFOS) **	Stosowanie w substancjach, preparatach lub wyrobach w stężeniu ≤ 10 mg/kg (wagowo 0,001 %) W drodze odstępstwa – stosowanie w wyrobach i preparatach w stężeniu $< 0,1$ % wagowego, gdy te wyroby i preparaty są produkowane częściowo lub w całości z materiałów poddanych recyklingowi lub z odpadów przygotowanych do wtórnego użycia
Pentachlorobenzen (PeCB)	Brak szczególnych wyłączeń

** Dla PFOS, jego soli i PFOSF zapisy w rubryce *Szczególne wyłączenie dla stosowania jako produkt pośredni lub inna specyfikacja* różnią się od zapisów dla pozostałych wymienionych substancji

2.2. Zmiany w załączniku III

Zmiany w **Załączniku III** *Wykaz substancji objętych przepisami dotyczącymi redukcji uwolnień* dotyczyły włączenia do załącznika pentachlorobenzenu (*pentachlorobenzene* - PeCB). Zmiany zostały wprowadzone rozporządzeniem (UE) Nr 757/2010.

2.3. Zmiany w załączniku IV

Zmiany w **Załączniku IV** (*Wykaz substancji objętych przepisami dotyczącymi gospodarowania odpadami określonymi w art. 7*) zostały wprowadzone rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 756/2010. Do załącznika wprowadzono nowe substancje (tabela 3).

Tabela 3. Substancje włączone do załącznika IV rozporządzenia (WE) Nr 850/2004 rozporządzeniem (UE) Nr 756/2010

Substancja	Dopuszczalna wartość stężenia, o której mowa w art. 7 ust. 4 lit. a)
Eter tetrabromodifenylu	
Eter pentabromodifenylu	
Eter heksabromodifenylu	
Eter heptabromodifenylu	
Kwasu perfluorooktanosulfonowego (PFOS) i jego pochodnych (PFOS)	
Pentachlorobenzen (PeCB)	50 mg/kg

Rozporządzeniem (UE) Nr 756/2010 wprowadzono również dopuszczalne wartości stężeń dla substancji pierwotnie wymienionych w załączniku IV do rozporządzenia (WE) Nr 850/2004.

2.4. Zmiany w załączniku V

Zmiany w **Załączniku V Zagospodarowanie odpadów części 2 Odpady i operacje, do których stosuje się art. 7 ust. 4 lit. b** zostały wprowadzone rozporządzeniem (UE) Nr 756/2010. Do załącznika wprowadzono nowe substancje (tabela 4).

Tabela 4. Substancje (przyjęte na 4 Konferencji Stron Konwencji Sztokholmskiej) włączone do załącznika V rozporządzenia (WE) Nr 850/2004 rozporządzeniem (UE) Nr 756/2010

Substancja	Maksymalne dopuszczalne wartości stężenia substancji wymienionych w załączniku IV
Eter tetrabromodifenylu	
Eter pentabromodifenylu	
Eter heksabromodifenylu	
Eter heptabromodifenylu	
Kwasu perfluorooktanosulfonowego (PFOS) i jego pochodnych (PFOS)	

Pentachlorobenzen (PeCB)	5000 mg/kg

W części 2 załącznika V do rozporządzenia (WE) 850/2004 tabelę dotyczącą odpadów i dozwolonych dla nich operacji uzupełniono również o substancje pierwotnie wymienione w tym rozporządzeniu oraz określono dla nich maksymalne, dopuszczalne wartości stężeń.

3. Wprowadzone zmiany a stan prawny

Kontrola wytwarzania, wprowadzania do obrotu i stosowania substancji o charakterze trwałych zanieczyszczeń organicznych w Polsce jest zapewniona poprzez przestrzeganie zapisów rozporządzenia (WE) Nr 850/2004, które weszło w życie 20 maja 2004 roku i obowiązuje w krajach unijnych wprost.

Odnośnie produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania pentabromowych pochodnych eteru difenylowego, pochodnej oktabromowej eteru difenylowego oraz sulfonianów perfluorooktanu wprowadzono już w stosunku do tych substancji ograniczenia (załącznik XVII *Rozporządzenia* (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz. U. L 396 z 30.12.2006, str. 1—794). Jednocześnie od 1 grudnia 2010 roku klasyfikacja, na podstawie rozporządzenia REACH, substancji jako „niebezpiecznej” zostanie dostosowana do właściwej klasyfikacji wynikającej z *Rozporządzenia* Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz. Urz. UE nr L 353 z 31 grudnia 2008 r.) – rozporządzenia CLP (z ang. *Classification, Labeling and Packing*).

4. Stan prac nad substancjami kandydackimi do włączenia do Konwencji Sztokholmskiej

W 2010 roku Komitet ds. Trwałych Zanieczyszczeń Organicznych (*Persistent Organic Pollutants Review Committee* – POPRC) pracował nad trzema substancjami zgłoszonymi do włączenia do Konwencji:

- krótkołańcuchowymi chlorowanymi parafinami (*short-chained chlorinated paraffins* – SCCP) – grupa substancji zgłoszona w czerwcu 2006 roku przez Unię Europejską,
- endosulfanem – substancją zgłoszoną w lipcu 2007 roku przez Unię Europejską,
- heksabromocyklododekanem (*hexabromocyclododecane* – HBCD lub HBCDD) – substancją zgłoszoną w czerwcu 2008 roku przez Norwegię.

Na 6 spotkaniu Komitetu POPRC w dniach 11-15 października 2010 r. członkowie Komitetu podjęli decyzje:

- odnośnie krótkołańcuchowych chlorowanych parafin (SCCP) – stwierdzono, iż nie można podjąć ostatecznej decyzji w sprawie profilu ryzyka sporządzonego dla tych substancji, (niepewność, czy dokument spełnia kryteria wymienione w załączniku E *Wymagania informacyjne w zakresie profilu ryzyka* do Konwencji). Podjęto decyzję o utworzeniu międzysesyjnej grupy roboczej, która będzie kontynuowała prace nad dokumentem,
- odnośnie endosulfanu – Komitet podjął decyzję, iż należy włączyć tę substancję, ze szczególnymi wyłączeniami, do załącznika A *Eliminacja* do Konwencji. Decyzja Komitetu zostanie przedstawiona na 5 Konferencji Stron (COP 5) Konwencji Sztokholmskiej (25-29 kwietnia 2011 r., Genewa),
- odnośnie heksabromocyklododekanu – przyjęto profil ryzyka dla tej substancji i podjęto decyzję o utworzeniu grupy roboczej, która zajmie się przygotowaniem dokumentu oceny z zakresu zarządzania ryzykiem. Sekretariat Konwencji rozesłał prośbę o przesłanie informacji z zakresu tego dokumentu.

W maju 2010 roku Komisja Europejska rozesała pismo, w którym proszono członków UE o zajęcie stanowiska w sprawie zgłoszenia o włączenie do załączników A i/lub C do Konwencji substancji:

- heksachlorobutadienu,
- polichlorowanych pochodnych naftalenu,
- pentachlorofenolu.

Strona polska przesłała stanowisko rządu, w którym negatywnie zaopiniowała zgłoszenie heksachlorobutadienu oraz polichlorowanych pochodnych naftalenu, natomiast w przypadku zgłoszenia pentachlorofenolu wyraziła opinię pozytywną, pod warunkiem stosowania wymogów z załącznika XVII *Ograniczenia dotyczące produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania niektórych niebezpiecznych substancji, mieszanin i wyrobów* do rozporządzenia REACH.

MATERIAŁY INFORMACYJNE

Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy